

Sygn. akt V CZ 24/20

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marcin Krajewski

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa W. S.

przeciwko R. S.

o rozwód,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 17 czerwca 2020 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 14 lutego 2020 r., sygn. akt I ACz (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), w sprawie z powództwa W. S. przeciwko R. S. o rozwód, odrzucił skargę kasacyjną złożoną przez powódkę na postanowienie Sądu II instancji, oddalając zażalenie skarżącej na postanowienie Sądu Okręgowego w O. w części dotyczącej odrzucenia pozwu w zakresie dotyczącym odpowiedzialności rodzicielskiej stron w stosunku do małoletniego R. S. oraz alimentów na rzecz tego małoletniego. Wskazaną przez Sąd Okręgowy przyczyną odrzucenia pozwu był brak w opisanym zakresie jurysdykcji krajowej wynikający z zastosowania Rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, a także Rozporządzenia

Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych.

Odrzucając skargę kasacyjną, Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że nadzwyczajny środek zaskarżenia tego rodzaju nie przysługuje ani w sprawach dotyczących alimentów (art. 398² § 2 pkt 1 k.p.c.), ani władzy rodzicielskiej (art. 519¹ § 2 k.p.c.). Skarżąca w zażaleniu na to postanowienie wskazała, że przedmiotem badania Sądów I i II instancji była wyłącznie kwestia jurysdykcji krajowej, natomiast nie zostało wydane merytoryczne rozstrzygnięcie w przedmiocie alimentów bądź władzy rodzicielskiej. W ocenie skarżącej podstawą dopuszczalności skargi kasacyjnej, autonomiczną względem ograniczeń przedmiotowych wynikających z art. 398² § 2 pkt 1 k.p.c. oraz art. 519¹ § 2 k.p.c., jest w takiej sytuacji art. 398¹ § 1 k.p.c., który stanowi, że skarga kasacyjna przysługuje m.in. od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Trafne było stanowisko Sądu Apelacyjnego, zgodnie z którym niedopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawie o rozwód nie przesądza o niedopuszczalności złożenia tego środka zaskarżenia w stosunku do innych rozstrzygnięć wydawanych w sprawie o rozwód. Dlatego zasadne było przywołanie art. 398² § 2 pkt 1 k.p.c. w odniesieniu do odrzucenia skargi kasacyjnej w zakresie dotyczącym alimentów oraz art. 519¹ § 2 k.p.c. w stosunku do rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej. Niedopuszczalność skargi kasacyjnej dotyczącej orzeczeń wydanych w drugim z wymienionych przedmiotów zachodzi także w razie rozstrzygania o tej materii w trybie procesowym (postanowienia Sądu Najwyższego z: z 3 lipca 2003 r., V CK 305/03, 8 czerwca 2006 r., II CZ 38/06, 19 września 2013 r. V CSK 563/12).

Nietrafna okazała się argumentacja skarżącej, że w razie wydania przez sąd drugiej instancji prawomocnego postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu, dopuszczalność skargi kasacyjnej wynika bezpośrednio z art. 398¹ § 1 k.p.c., niezależnie od ograniczeń ustanowionych m.in. w art. 398² § 2 pkt 1 k.p.c.

oraz art. 519¹ § 2 k.p.c. Wbrew temu stanowisku należy uznać, że brak merytorycznego rozstrzygnięcia w przedmiocie alimentów nie oznacza, iż sprawę traci charakter „sprawy o alimenty” w rozumieniu art. 398² § 2 pkt 1 k.p.c. To samo tyczy się władzy rodzicielskiej.

Wskazanie w art. 398¹ § 1 k.p.c. na prawomocne postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie odrzucenia pozwu kończące postępowanie w sprawie ma na celu jedynie określenie typów rozstrzygnięć możliwych do zaskarżenia skargą kasacyjną, innych niż prawomocne wyroki sądu drugiej instancji. Przepis ten nie wprowadza jednak wyjątków od ograniczeń *ratione materiae* i *ratione valoris* wynikających z art. 398² § 1 i 2 k.p.c. W odniesieniu do ograniczeń dotyczących wartości przedmiotu sprawy zagadnienie to było już przedmiotem wypowiedzi orzecznictwa (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 listopada 2005 r., II CZ 101/05). Postanowienie o odrzuceniu pozwu, także gdy przyczyną tego rozstrzygnięcia jest brak jurysdykcji krajowej, może być zatem podważane w skardze kasacyjnej tylko wówczas, gdy z uwagi na przedmiot sporu przepisy przewidują dostępność skargi kasacyjnej.

Z powyższych względów zażalenie skarżącej, jako niezasadne, podlegało oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. O kosztach postępowania zażaleniowego nie rozstrzygnięto, bowiem sprawa o rozwód pozostaje w toku, toteż niniejsze postanowienie nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie.

Z uwagi na powyższe orzeczono, jak w sentencji postanowienia.